

به نام خدا

معرفی

کاروانسراها از شکل های قدیمی هتل ها به حساب می آیند که در میان راه ها و جاده های اصلی بین شهرهای بزرگ مهم ساخته می شدند تا میزبان بازرگانان و تاجرانی باشند که برای امور تجاری و تبادل و خرید و فروش کالا به شهر دیگری سفر می کرده اند. مردم عادی هم که در حال سفر به دیار دیگری در راه بودند از کاروانسرا برای اقامت های کوتاه و به در کردن خستگی راه استفاده می کردند. امروز این کاروانسراهای قدیمی که در بسیاری شهرهای ایران نمونه های زیبایی از آن ها ساخته شده میزبان گردشگران و بازدیدکنندگان ایرانی و خارجی است که برای بازدید از این آثار تاریخی به آن جا سفر می کنند. با یکی از معروف ترین آن ها به نام کاروانسرا یا دژ برازجان در استان بوشهر آشنا شویم.

دژ برازجان کجاست

در استان بوشهر و شهرستان برازجان دژ یا کاروانسرای برازجان قرار دارد که درست در ضلع شرقی میدان مرکزی شهر است.

تاریخچه

این مکان که تا سال ۱۳۱۱ کاروانسرا بوده و بعد از آن تغییر کاربری در آن صورت گرفته است، در دوره ی قاجار توسط میرزا ابولحسن خان مشیرالملک ساخته می شود و با ۶۹ اتاق یا حجره به عنوان کاروانسرا شروع به کار می کند. ویژگی های مشترک میان کاروانسراها دارا بودن بخش های اصلی مانند برج های بلند و حیاط مرکزی و اتاق های متعدد است که در این کاروانسرا به خوبی قابل مشاهده است.

بعد از ورود از درب دولنگه ی چوبی که از چوب ساج هندی بسیار محکم ساخته شده و در بالای آن سردری عظیم قرار دارد، وارد هشتی بنا می شویم که در آن زمان از ویژگی های مشترک اغلب ساختمان ها بوده و برای کاهش شدت باد و همچنین گرمای شدید به داخل بنا در قسمت ورودی خانه ها و عمارت ها ساخته می شده. دیوارهای قطور دور تا دور حیاط را محاصره کرده اند و اتاق ها در اطراف حیاط هستند که پشت آن ها اصطبل هایی برای حیوانات بوده. ساختمانی دو طبقه روبروی شما قرار دارد که در طبقه ی دوم شاهنشین و ایوان یا بالکنی گسترده در مقابل آن دیده می شود.

در کنار شاهنشین پله هایی شما را به پشت بام هدایت می کند، کف پشت بام به طور یکپارچه از سنگ است و ناودان های سنگی جالبی می بینید که برای خروج آب باران تعبیه شده اند. چهار برج بلند با ارتفاع ۹۰ متر در چهار گوشه ی بنا سربرافراشته اند و تمام این شکوه و استحکام منجر شده تا از دوره ی پهلوی این مکان به عنوان دژ برازجان تغییر نام و کابری بدهد و محل استقرار نظامیان شود و پس از آن هم برای نگهداری از زندانیان جرایم سیاسی از آن استفاده شده است که در بسیاری از کتاب های نوشته شده توسط زندانیان بعدها از این زندان بسیار نام برده شده.

بنا بر این، این قلعه یا کاروانسرا از جهت تاریخی و فرهنگی و معماری و البته سیاسی حائز اهمیت بسیار بوده است. در سال های اخیر با مرمت و بازسازی قسمت هایی از این مکان مثل چوب های پوسیده و سنگ های کف حیاط و پشت بام، به آن رسیدگی شده و تحت مراقبت اداره ی میراث فرهنگی می باشد.

بهترین زمان بازدید

استان گرمسیر بوشهر مقصد خوبی برای گردشگران در نیمه ی سرد سال است که با آب و هوای مطبوع و ساحلی اش پذیرای مسافران در فصول پاییز و زمستان است.